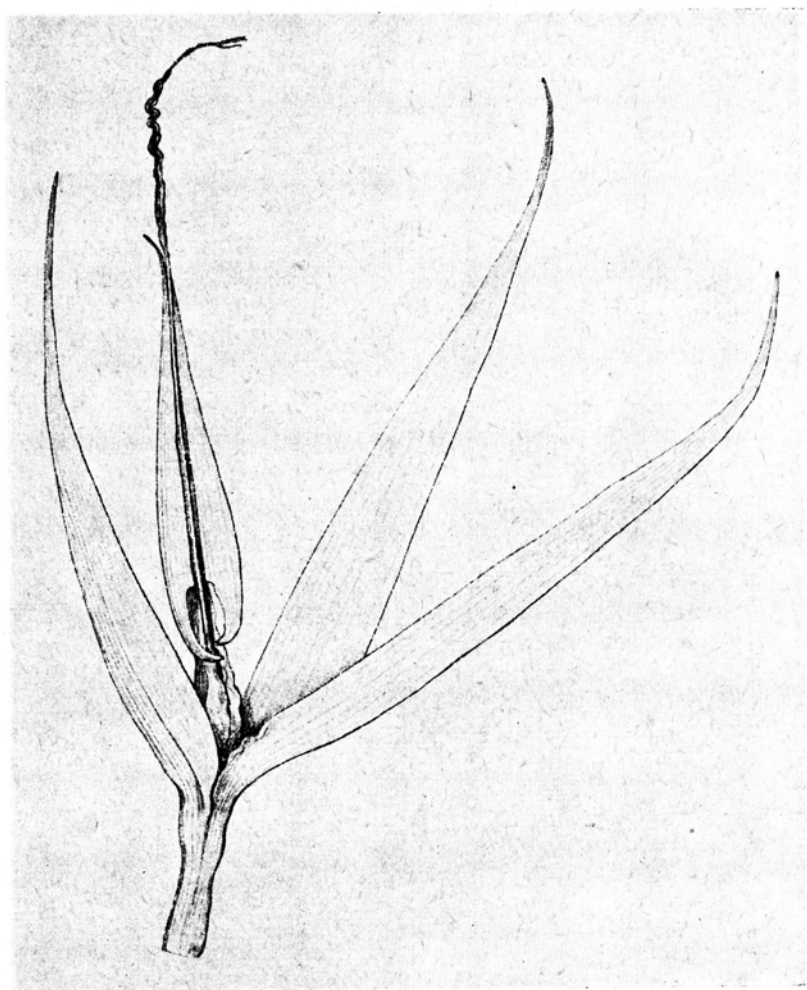

RZADKO KWITNĄCA *STRELITZIA AUGUSTA* THNB.

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Jagiellońskiego

Wśród roślin tropikalnych dość często występują tzw. rośliny ornitogamiczne. Jedne z nich zapylane są przez kolibry, inne natomiast przez cukrzyki i nektarniki. Kolibry nektar z kwiatów pobierają długimi dziobkami i języcz-

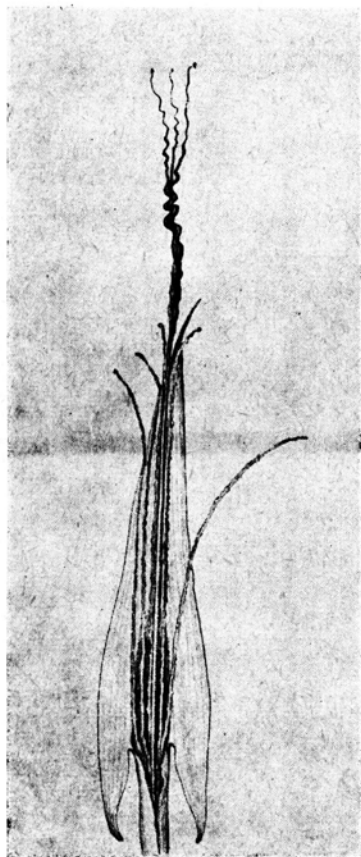

Ryc. 1: Kwiat ~~Strelitzia augusta~~ ^{Strelitzia augusta} (wielkość naturalna). Fot. H. Błaszczak

kami, zawisając nad roślinami podobnie jak u nas ćmy zawisaki. Przy sięganiu do dna kwiatowego po nektar, równocześnie zbierają one na siebie pyłek, który następnie przenoszą na inne kwiaty. Nektarniki i cukrzyki są

ptakami większymi od kolibrów i nektar zbierają siadając na silnie zbudowanych kwiatach.

Przykładem roślin ornitogamicznych może być rodzaj *Strelitzia*. Znane są cztery gatunki tego rodzaju a więc: *S. Nicolai* Rgl., *S. parvifolia* Dryand, *S. reginae* Banks, *S. augusta* Thnb.; wszystkie one zapylane są przez nektar-

Warzka z Dryczkami i Stuskiem

Ryc. 2. Kwiat *Strelitzia augusta* (wielkość naturalna)

niki. Kwiat strelicji jest duży, silnie zbudowany, miejscem zaś, na którym siadają ptaki — jest dobrze rozwinięta warzka. Pod ciężarem ptaka rozchyła się ona na boki i oblepia jego podpiersie lepkiem, połączonym nitkami, pyłkiem. U *Strelitzia augusta* kwiaty wyrastają na szypule kwiatostanowej z zielonej, członkowatej podsadki (38 cm długiej), stanowiącej ochronę rozwijających się kwiatów (ryc. 1). Trzy zewnętrzne działki okwiatu u tego gatunku są śnieżnobiałe (18 cm długie); z okółka zaś wewnętrznego — jedna wykształca się w postaci wspomnianej niebieskiej warzki, dwie pozostałe natomiast są niepozorne i tworzą daszek, zasłaniający wnętrze kwiatu (ryc. 2). W warzce

ukryte są pręciki, z których pięć produkuje pyłek, szósty jest płonny. Słupek w swej części szczytowej jest charakterystycznie skręcony (ryc. 3).

Jedyny okaz *Strelitzia augusta*, liczący około 50 lat, rosnący w szklarni Ogrodu Botanicznego UJ — zakwitł w marcu 1960 r. po raz pierwszy. Kwiatostan wykształcił dziewięć kwiatów. Okres rozwoju kwiatostanu trwał około dwóch miesięcy, pojedyncze zaś kwiaty utrzymywały się prawie 20 dni.

Kwiatostan Strelitzia augusta. Fot. H. Błaszyk
Ryc. 3. Warzka z pręcikami i słupkiem (wielkość naturalna)

REGINA ŻOTKIEWICZ

KWITNIENIE STORCZYKÓW SZKLARNIOWYCH W OGRODZIE BOTANICZNYM UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO

Kolekcja storczyków w naszym Ogrodzie obejmuje pięćdziesiąt gatunków, spośród których dziewiętnaście dotychczas dość regularnie kwitnie.

W okresie od czerwca r. 1959 do października r. 1960 prowadziliśmy obserwacje, dotyczące długości okresu od chwili ukazania się pączka do jego rozwinięcia oraz długości i pory kwitnienia poszczególnych gatunków.

Ze względu na pewną rozbieżność w porównaniu z terminami kwitnienia, podanymi w literaturze ogrodniczej — wyniki swych obserwacji zestawiliśmy na niżej zamieszczonej tabeli.